

3 o 4 legües luny, vingueren per manament del Sr. Lochtinent» c. 1500 (PJComes, *Coses asseny.*, 469); *circumvici, circumveinat*. Rars en cat.: *Conve(s)i, -vici, convicinitat. Des(a)veinar, des(a)veinament. Malvei. Tropvei.*

<sup>1</sup> Igual en cast. arcaic («en romanz paladino / en qual suel el pueblo hablar a so *vezino*», S. XIII), que allí almenys en judaïtzant estil bíblic es mantingué fins a finals de l'Ed. Mj.: el ms. bíblic n.º 6 encara «qui tuelle el pan del suor es atal, cuemo qui mata so *vezino*», «recut el to *vezino*», trad. «quasi qui occidit *proximum suum*», «responde *proximo*» de la Vulgata (Eccles. xxiv, 26,31; v, 14,14; *Scio* vi, 240, 137). — <sup>2</sup> I en la *Compilació de Proverbis Àrabs*, coetània de Llull: «Tu sics marmessor de tu, per ton grat, / ca tart ne trobaràs negun leyal en tot *veynat*» (ed. Mettmann, § 106).

*Veiares, V. vijares Veible, veient, veies, V. VEURE Veima, veimador, veimar, veimalla, V. veirema (VI) Veina, V. beina Veinada, veinadejar, veinadejar, veinal, veinar, veinat, veinatge, veiner, V. veí Veirat, V. vari Veire, veireda, veiriera, V. vidre Veiró, V. vari Veix alguerès, sembra variant de bieix, BIAIX Veixar, V. vexar Veixell, veixella, V. vaixell (VAS)*

VEIXIGA, del ll. vg. VESSICA, ll. VESICA, 'bufeta, veixiga'. □ I.<sup>a</sup> doc.: 1306, AVilanova-BSarriera.

«En les carabages --- se deu hom guardar que --- hi meta hom let d'amenles, per tal que no noguen als ronions e a la *veixiga*», *Regiment de Sanitat* (NCl. II, 161,21). En l'acc. patològica no hi ha cap indicatiu que l'usés Llull (que usà *vertola* en altres passatges de les seves obres, i en *Blanq.*, § 2, és certament cosa de l'adaptador valencià Bonllabi, de 1524, que l'afegí en «los infants --- han *vertoles* e *v.*» per aclarir aquell mot desusat. Sí, en canvi, Muntaner: «el dit loc d'Efeso és lo moniment --- de sent Joan --- ix manna d'arena --- qui hi ha mal de *veixigues* e en beu --- tantost és guarit» (§ 206, Casac. VI, 36,5). Registrat lexicogràficament ja per OPou («DINTRE DEL COS: la tela: omentum; la *veixa* o lloc on se replega la urina, *vesica urinae*», *ThPu.*, 253; 294).

En certes zones rurals del Princ. substitueix *butllofa*, quan es tracta de les de la pell humana: *beixiga* Tor de Vall Ferrera, *beixiges* (plural), Àreu, Farrera, Estaon de Cardós. També en aquestes valls, partint de la inflorescència que produeix en els vessants terrosos la pluja i humitats, es dona aquest nom a les esclavissades: «s'ha desapegat una *beixiga* de terra» Tavascan; d'on un verb *esveixigar-se*, 'esclavissar-se' amb els postverbals *una zbeixiga* Esterri de C., *un ezbeixigadé* Àreu (1932-4). Més detalls semàntics en *DAG* i *AlcM*.

Mot conservat en la major part de les llengües romàniques, però pertot en una variant VESSICA vulgar, documentada en glosses (*CGL* III, 311,67, 11,16, 311,66, 351,50; v, 399,31), que potser no fou alteració del cl. VESICA, ni hi ha prou raó per assegurar que sigui la més antiga (amb la geminada reduïda per la coneguda

lleï fonètica ll.): l'etimologia és obscura en el nivell pre-llatí. Totes les formes romàniques postulen la variant amb -ss-, sovint palatalitzada: port. *bexiga*, cast. ant. *bexiga*, fr. *vesie*, engad. *vschia*, logud. *buscica*, it. <sup>5</sup> *vescica*, roms. *bășică*, gc. *bichigos* «avives f.» (Dupleich, *Dict. Pat. St. Gaudens*), i passat al bc. *bixika* (en part desdiminutivitzat com *bizika*). Més detalls, sobretot hispànics, en *DCEC/DECH*, VEJIGA. I per a la -ss-, cf. el que dic a VEIXINA.

DERIV.: *Veixigar* [c. 1500, Cauliac] i *veixigament* [id.], d'on el derivat *veixigant* 'emplastre que aixeca butllofes' (id., i mall.), o *vesicant*; però del plural pron. -*ans* s'ha extret vulgarment un singular mall. *veixigà*, men. *veixicà* (*AlcM*), civ. «*veixegà*: vejicatório» (PzCabr.). *Aveixigar*.

CULTISMES: *Vesica*, i més comú en forma dim. *vesícula* (amb *vesicular* i *vesiculós*). *Vesicar*; *vesicació* [Lab. 1840, II, p. 1040]; *vesicatori*.

*Moixiganga*, com el cast. *mojiganga*, que abans fou *boxiganga*, és derivat de *voxiga* variant fonètica dialectal de *veixiga*: va designar primitivament un personatge caracteritzat per unes veixigues o boles subjectes a la punta d'un pal, personatge típic de les antigues representacions d'aquest nom. En castellà apareix *boxiganga* en Rojas l'a. 1603 i en el *Quixotè* (II, § 11, 30), *mojiganga* ja en Q. de Benavente, c. 1630-40. Proves i detalls en el meu article de *RPhilCal*. I, 94-96 (resumit amb aclariments en *DCEC/DECH* IV, 116b-117a).

La variant *boxiga/buxiga* és usual a Galícia i a l'Alt Aragó («una *buixiga de bérdo*») SJuan de Gistau, la *buixiga del latón* [=lechón] Bielsa (1965); i de l'alt-arag. degué passar al basc *puxika*, biscaí *puxiga* [Micoleta, c. 1800] «vejiga», alab. *puchica* (Mitzteleña, *FonHivca.*, pp. 77 i 194, n. 29). En català ja l'usava el B. de Maldà fi S. XVIII: «per celebració del arribó feliç de SS. Ms. y Alteses desde Nàpuls a --- Bna., hi hagué il·luminació en les nits --- castell de foc --- una bella y vistosa *muxiganga*, sense los demés adornos de belles decoracions ---», *Excurs.*, p. 158. Però més que formació catalana paral·lela és probable que sigui llevada del cast., com en tot cas ho són el port. *bugiganga* i it. antiq. *musiciganga*. En el primitiu el domini de la variant en o arriba fins a Benasc *b(o)ixiga* (*BDC* VI, 20).

En castellà, després de la comparsa etimològica, passà a designar una espècie de mascarada carnavalesca [Quevedo], o de joguina dramàtica: en una del S. XVII «Lo que pasa en el río de Madrid en el mes de Julio» sortia també un personatge quasi nu però encara amb «vejigas en los hombros» (Cotarelo, *N. Bibl. Rivad.* XVII, p. CCXCVI): una o altra cosa en la del B. de Maldà, i d'aquí parteix l'acc. cat. moderna 'farsa, cosa ridícula que sembla burlar-se de nosaltres' (que és també el que té ja en Quíñones de Benavente).

VEIXINA, 'llufa, ventositat silenciosa', mot dialectal del NE. del Princ., que junt amb l'oc. mod. *veixina* id., i roms. *bășină* 'pet de llop', i en forma masculina cast. dial. *bexino, bexín, bi-*, i sic. *bissinu* 'pet de llop',